

Kringlede spildevandsregler sender unfair regning til borgerne

Ulogiske regler for forsyningsselskaberne rammer skævt. Ekstra spildevand udløser ikke ekstra afgift for virksomheder, mens pensionister, enlige og småbørnsfamilier rammes hårdt, skriver Mariagerfjord Vands direktør.

Søren Erikstrup, direktør, Mariagerfjord Vand

<http://pro.ing.dk/6121>

28. apr 2020 06:00

Skal betaling for klimasikring afhænge af, hvor meget vand der hældes ved kartoflerne?

Nej, vel - men fakta er, at det er afregningsmetoden i dagens Danmark. Det foregår sammen med andre uretfærdige eller asociale elementer, der fremkommer, når bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber (lovbekendtgørelse 633) bliver anvendt.

Spildevandsselskaberne, der efter Vandsektorloven er blevet sat i verden som hvile-i-sig-selv-monopoler for at udføre behandling af spildevand, kan efterhånden ikke forsvare, at den primære del af selskabernes omkostninger skal betales af andre end dem, der genererer omkostningen.

Baggrunden for, at det er kommet så vidt (det er ekspanderet voldsomt de seneste ti år), er, at lov 633 er en meget gammel travet, der blev født i 1987 og trådte i kraft i 1992. Siden er der tilføjet enkelte paragraffer, men hovedindholdet - sammen med de fem bekendtgørelser, der følger loven - er fortsat, at 'forureneren betaler' skal være det gældende element i loven.

Det er her, kæden er hoppet af. Og det er blevet aldeles svært at få kæden på igen.

Betalingsloven giver daglige udfordringer

Betalingsloven var stærkt påkrævet, da den kom i starten af 90'erne, for før den kom, var der cirka 273 forskellige opkrævningsformer i Danmark med enorme forskelle i opkrævning for spildevandsrensning, som Miljøbeskyttelsesloven påbød kommunerne at gennemføre.

Det var miljøet og specielt belastningen af recipienter, der var hovedsigtet med den første betalingslov, herunder 'forureneren betaler' og 'hvile-i-sig-selv' som de grundlæggende præmisser.

NÆVNTE FIRMAER

Mariagerfjord Vand A/S,
omtalt i 1 artikler

MEST LÆSTE

1. Forskere finder corona i københavnske kloakker
2. Ny pumpestation kan tømme et olympisk svømmebassin på to minutter
3. Flere fejlkoblinger giver spildevand i regnvandssøer

JOBFINDER

Novafos

Fremsynet
teamleder

HOFOR

Chefkonsulent til
implementering af
spildevands- og
skybrudsplaner

MANI

Logistics Engineer -
Warehouse
Copenhagen

I loven blev der fra start indføjet fire basale forhold, som har givet udfordringer, siden loven trådte i kraft i 1992 og frem til i dag, hvor det giver daglige udfordringer at drive et spildevandsselskab:

1. Der blev fastsat et fast tilslutningsbidrag på 30.000 kr. pr. boligenhed og pr. 800 m² erhvervsareal, hvoraf de 60 procent er for spildevand og 40 procent for overfladevand (regnvand). Beløbet er plus moms og er pristalsreguleret, således at det i dag er cirka 50.000 kr. plus moms.
2. Når en ejendom er opkrævet én gang, kan der ikke fra den samme grund opkræves yderligere tilslutningsbidrag. (Der har kørt og kører stadig retssager på det grundlag, fordi loven er så ufuldstændig i sin formulering).
3. Når en ejendom har betalt for tilslutning af overfladevand, kan der ikke opkræves driftsbidrag for afledning af overfladevand. (Det betyder, at alle spildevandsselskabernes omkostninger til håndtering af overfladevand (og det er mange penge) bliver finansieret via spildevandsbidraget ved opgørelse af forbrugt vand på et vandur).
4. Kommunale og private vejarealer, der afleder overfladevand til spildevandsselskabernes ledningssystem, skal ikke betale driftsbidrag jævnfør ovenstående, men i loven er indført, at den stedlige kommune hvert år skal betale op til 8 procent af de anlægsomkostninger, spildevandsselskabet har til at renovere ledningsanlæg, der er berørt af overfladevand eksklusive renseanlæg. (Ved renoveringer (primært separatkloakering) har alle gennemførte studier vist, at vejarealet bidrager alene med 15-25 procent af anlægsomkostningerne. Efter der er indført klimatillæg ved dimensionering, stiger omkostningen til vejarealerne ved separatkloakering til 20-35 procent af anlægsomkostningerne.)

Der gik også 14 år, fra loven blev vedtaget, til der i 2001 kom en vejledning til loven. Vejledningen medførte desværre endnu større usikkerhed om, hvordan loven skal tolkes, og vejledningen er stadig gældende.

Op ad bakke at opkræve retfærdigt

Ovennævnte fire forhold gør i sig selv, at det har været op ad bakke at opkræve omkostningerne retfærdigt.

Ved de to første forhold er det manglen på hjemmel til at opkræve den reelle forskel mellem, hvad der tidligere er betalt tilslutning for, og hvad der kan opkræves af tilslutning ved de ønskede ændringer.

Hele § 2 i loven omhandler opkrævning og er så utydeligt udformet, at ikke engang domstolene kan finde fælles fodslag. Senest bekræftet ved en dom i Østre Landsret den 28. januar, hvor dommen blev ændret 180 grader i forhold til Byretten.

Automatiktekniker
til Drift og Teknik på
Rigshospitalet
Blegdamsvej

Energiplanlægger -
er du vild med grøn
varme?

[SE FLERE](#)

[OPRET JOB](#)

For os professionelle brugere af betalingsloven, svarer Østre Landsrets dom til at konkludere, at undtagelser kommer før reglen. Så bliver det rigtig svært at agere for alle parter i fremtiden, og der kommer et væld af retssager, da den sætter 'hvile-i-sig-selv'-princippet ud af drift.

Siden Vandsektorloven trådte i kraft i 2010, har gratis tilslutningsafgift for nye boligenheder på eksisterende kloakerede grunde kostet de øvrige tvungne interessenter i kloakforsyningen over 1 mia. kr. på landsplan. Det kan kun finansieres ved at hæve taksten.

Derfor er det nødvendigt at få præciseret i loven, at der skal betales tilslutningsbidrag pr. boligenhed, uanset hvilken konstruktion man befinder sig i. Der skal selvfølgelig fratrækkes det, der er betalt for tidligere, men som samtidig betyder, at man ikke kan få betaling for overtagelse af et anlæg, hvis man ikke særskilt har betalt tilslutningsafgift for pågældende anlæg.

Pensionister, enlige og småbørnsfamilier rammes hårdest

En anden uretfærdighed ved tilslutningsbidraget er, at det aldrig har været tænkt som kostægte i forhold til forsyningens omkostninger ved at kloakere en ejendom, men blev fastsat i 1987 ud fra gennemsnitsbetragtninger om, hvad byggemodningsomkostningerne, alt inklusive, var for forsyningen. Siden 1987 er der kommet skærpede krav om rensning af spildevand, som har medført større omkostninger for forsyningerne, end pristalsreguleringen er steget.

Derudover var det nærmest ukendt at udstykke i allerede kloakerede områder, da loven blev vedtaget. De seneste 20 år er der begyndt at ske byfortætning, hvor der mange gange skal etableres nye tilslutninger til nye ejendomme. Sådanne tilslutninger koster 2-3 gange tilslutningsbidraget at etablere.

Derfor bør der indføres et tillæg til tilslutningsafgiften for tilslutninger i allerede kloakerede områder.

Hver gang taksten hæves i et forsyningsselskab, går det mest ud over pensionister, enlige og småbørnsfamilier, da disse grupper har et højere vandforbrug pr. husstand end de øvrige. Det forværres for pensionister og enlige i alle de forsyninger, der opkræver fastbidrag ud over det variable (cirka 90 procent af forsyningerne opkræver fast bidrag), fordi jo mindre vandforbrug du har, desto dyrere bliver det pr. kubikmeter.

Inddraget i lotterispil uden at have købt lodder

Den variable mængde er pr. lov fastsat til at være den vandmængde, den enkelte husstand forbruger af drikkevand om året. Loven siger også, at det er vandværkets vandur, der skal aflæses. Det er selvfølgelig en upræcis opgørelse, men en præmis, der er til at leve med, hvis det, der afregnes efter vanduret, kun er spildevandsudgifterne. Men det er der gjort

hærværk på gennem tiden. Dels den ovennævnte skævhed i tilslutningsbidragsbetalingen, men værre endnu den såkaldte Trappemodel-lov fra 2013, der trådte i kraft 1. januar 2014.

Trappemodelbekendtgørelsen, som giver virksomheder rabat på afledning af spildevand, med 20 procent rabat på forbruget mellem 500-20.000 m³ pr. år og 60 procent rabat på forbruget over 20.000 m³ pr. år. Bekendtgørelsen blev vedtaget i forbindelse med en vækstpakke for industrier i Folketinget. Mig bekendt er det en af de eneste vækstpakker, der finansieres individuelt, ud fra hvor uheldigt du er bosiddende i Danmark (hvor de pågældende industrier er beliggende), og derefter hvor stort den enkelte husstands vandforbrug er.

Der bliver man inddraget i et lotterispil uden at have købt lodder.

I Mariagerfjord Kommune, hvor jeg er forsyningsdirektør, betød det en stigning af den variable takst på over 4 kr. pr. m³, da vi har mange spildevandsproducerende virksomheder. Da kun cirka 75 procent af husstandene er tilsluttet offentlig kloak, er de sidste 25 procent af husstandene sluppet uden udgift. Hvis man går til Nordsjælland, er jeg ikke sikker på de overhovedet kender bekendtgørelsen. Det kan man kalde en virkelig skæv finansiering af en vækstpakke. Utroligt, at Rigsrevisionen har ladet den passere.

Trappemodellen svarer til at vedtage, at skraldespandene ved ulige husnumre skal være 100 kr. billigere end ved lige husnumre, fordi solen skinner mere på de lige.

Ekstra spildevand udløser ikke ekstra afgift for virksomheder

For virksomhederne findes der yderligere en bekendtgørelse om særbidrag. Den har som udgangspunkt det sigte, at 'forureneren betaler' bliver effektueret. Efter en ny bekendtgørelse fra 2015 er det blevet en mere fornuftig ordning, selvom virksomhederne får cirka 25 procent rabat på stofkoncentrationerne, og at den spildevandsmængde, der kommer umålt (regnvand, drænvand og indsivning) til renseanlægget, tillægges de almindelige forbrugere, før det udløser særbidrag.

Det, der ikke er i orden, er, at udvidelser af virksomheder med yderligere spildevandsmængder ikke udløser ekstra tilslutningsbidrag.

Der ramler den sammen med de øvrige regler om tilslutningsbidrag. Det bør ændres, således at det nuværende 60 procent spildevand og 40 procent overfladevand bliver opdelt i 20 procent renseanlæg og transmissionsledninger, 40 procent spildevandsanlæg og 40 procent overfladevand i tilslutningsbidrag. Et 20-procents-bidrag skal udløses, hver gang der ansøges om 5 PE ekstra belastning. En PE (personækvivalent) er en belastningsregneenhed for spildevand inden for organisk stof, kvælstof og fosfor og svarer til en almindelig persons årsleverancer.

Underlig finansieringsordning

Der findes også en bekendtgørelse om spildevandsforsyningers finansiering af dårligt bemidlede borgere, som får påbud om tilslutning til det offentlige kloaksystem. Den hænger sammen med betalingslovens § 7b om forsyningsselskabers finansiering af individuel rensning for ejendomme, der påbydes forbedret rensning.

I min optik er det en underlig ordning, at husstande, der har individuel rensning (typisk septiktank og nedsivningsanlæg), skal finansieres af dem, der er kloakeret, når deres eget ikke virker. Når deres tvungne omkostning til rensning er under en fjerdedel i forhold til de offentligt kloakerede, og rensningen i septiktanken og nedsivningsanlægget er en fyrretyvendedel af den offentlige rensning, burde de selv spare op til at blive tilsluttet med det fulde beløb. Jeg bor i øvrigt selv på en ejendom med septiktank og nedsivningsanlæg.

Omkostningen ved nærværende er størst for de forsyninger, der ligger i sårbare recipientområder, da det er der, påbuddene udløses. Samlet er det en lille omkostning for forsyningerne, men det gør det ikke mindre forkert, at 'forureneren betaler'-princippet er sat helt ud af kraft på dette område.

Samtidig er truslen fra nedsivningsanlæggene mod fortsat pesticidfri grundvand sandsynligvis betydeligt større, end den er fra den kemi, landmændene sprøjter ud på deres marker.

Husejerne betaler - også for veje og virksomheder

Den sidste bekendtgørelse, jeg vil nævne, er også den værste: Bekendtgørelse om medfinansiering af klimasikring. Vedtaget ud af det blå af Folketinget efter forhandling med KL. Baggrunden var de store skybrudshændelser de seneste ti år sammen med den begrundede frygt for havstigninger de kommende årtier på grund af højere temperatur i verden.

Håndteringen af klimatilpasning er helt oplagt at overdrage til forsyningsselskaberne, da vi har knowhow, erfaring, kompetencer mv. til at håndtere det, men det er ikke det samme som, at betalingen udelukkende skal ske fra forsyningens forbrugere. Medfinansiering = takstforhøjelser, som betales skævt ud fra et vandforbrug.

Overfladevandet, der skal håndteres inden for kloakerede områder, fordeler sig cirka med 30 procent fra husstande, 40 procent fra vejarealer og 30 procent fra erhvervs- og industriarealer. De sidste får rabat efter Trappemodellen. Vejejerne betaler 0 kr. til driften og maksimalt 8 procent af anlægsomkostningerne om året i overfladevandskloakerede områder.

Det betyder, at husejerne - fortsat med pensionister og enlige som mest betalende - allerede betaler cirka 80 procent af forsyningsudgifterne til håndtering af overfladevand. Når man

snakker om 100 procent medfinansiering, er det 30 procent af interessenterne, der skal betale 80 procent af omkostningerne. Det er i mine øjne meget asocialt og fremmer ikke 'forureneren betaler'-princippet.

Derfor er det nødvendigt at få indført et begreb, der hedder 'belasteren betaler' for overfladevand, mens man afskaffer både maks. 8 procent vejbidrag og medfinansieringsordningen.

'Belasteren betaler' skal være et fast bidrag pr. arealenhed, der er tilsluttet offentlig kloak. Jeg foreslår et fast bidrag pr. påbegyndt 1.400 m², da 1.400 m² er grænsen for, hvor en almindelig boligparcel kan udstykkes. 'Belasteren betaler'-afgiften vil være ens inden for en kommunegrænse men sandsynligvis meget forskellig fra kommune til kommune grundet det forskellige behov for klimasikring og øvrig drift af overfladevandet, som også afhænger af, hvilke recipienter der kan udledes til.

Separatkloakering skal udføres ordentligt

Ovennævnte har alt sammen rod i Betalingsloven, men der er yderligere to uretfærdigheder med stor betydning for den enkelte forbruger. Den første er Miljøbeskyttelseslovens bestemmelser om separatkloakering. Separatkloakering, som er adskillelse af spildevand og overfladevand i hvert sit system, er en forudsætning for mindre forurening af recipienter med spildevand, bedre drift af renseanlæg og ikke mindst en vigtig forudsætning for omkostningseffektiv klimasikring.

Der bruges milliarder om året af forsyningerne på separatkloakering, men separatkloakeringen har ingen værdi, hvis ikke den bliver gennemført helt ind på den enkelte ejendom. Den private ejendomsret skal selvfølgelig respekteres, men det er nødvendigt, at spildevand får samme status og rettigheder som vand-, varme- og elforsyninger har, så der kan udføres en kontrol af, at almenvællets anlæg ikke ødelægges fra den enkelte ejendom. Metoden kan være, at al dokumentation for, at kloaksystemet er udført korrekt på privat ejendom, herunder af en autoriseret kloakmester, skal indleveres til og godkendes af den stedlige forsyning. Påbud og andre myndighedsforhold skal stadig ligge ved kommunen som myndighed. Hvis en ejendom ikke har udført sine kloakinstallationer korrekt, kan forsyningen opkræve dobbelt variabel takst fra den pågældende ejendom, til den nødvendige dokumentation for, at det er bragt i orden, foreligger.

For dyrt at udnytte overskudsvarme og slam

Det sidste forhold, der har betydning for den enkelte forbrugers betaling for rensning af spildevand, hænger sammen med klimaproblematikken.

Selve rensprocessen af spildevand er forholdsvis energitung, da hovedingrediensen er luft, som det koster meget energi at producere, og som genererer meget spildvarme. Efter

rensningen er det behandlingen af restproduktet slammet, der er den dyre spiller, hvor en udrådning (biogasanlæg) mindsker slammængden 30-40 procent og er en mindre smittetilstand end ikke udrådnings slam. Disse restprodukter fra spildevandsrensningen har lovgiverne sidestillet med den kommercielle energiproduktion, hvor tilladelser er regulerede efter maksimale tilladelser (kvoter) med tilhørende tilskud og afgifter.

Det passer absolut ikke til spildevandsbranchen, hvor vi via Miljøbeskyttelsesloven er forpligtet til at modtage og rense alt offentligt spildevand. Da spildevand kan variere betydeligt fra dag til dag, er det ikke muligt at indpasse energiproduktionen efter et kvotesystem. Da det samtidig er restprodukter fra vores rensning, er det billigere for os at brænde gassen af på en fakkellampe (til stor skade for klimaet) end at investere i forarbejdningsanlæg, så energien kan udnyttes som et element i opnåelse af de 70 procent klimareduktion af CO₂.

Den enkle måde er at løse det på er at vedtage, at et selskab omfattet af Vandsektorlovens § 2, stk. 1 afgiftsfrit kan udnytte den producerede energi i sin egen produktion og afgiftsfrit sælge eventuel overskydende energiproduktion til mulige aftagere. Det vil kunne bidrage med 1-2 procent af den sparede CO₂-mængde, der skal findes, og samtidig skabe grobund for endnu større effektiviseringer i spildevandsbranchen, som er nødvendig for at opnå klimamålet.

Ryd op og spar penge

Alle ovennævnte forhold betyder i en forsyning som Mariagerfjord Vand, at den variable afgift mindst vil kunne nedsættes fra de nuværende 35 kr./m³ til 25 kr./m³, selvom Mariagerfjord Kommune har betalt 8 procent i vejafgift siden 2007 og at virksomhederne (20 stk.) betaler særbidrag.

Tallet vil selvfølgelig variere fra forsyning til forsyning, men det bevidner, at den nuværende betalingslov for spildevandsanlæg er helt ude af trit med virkeligheden. Logikken i udligningsreformen mellem kommunerne bliver let at forstå, når den sammenlignes med logikken i betalingsloven.

Så kære Folketing. Få nu denne lovgivning revideret så hurtigt som muligt - for vores alles bedste. Forsyningsbranchen deltager gerne i arbejdet, og i al beskedenhed mener vi, at forsyning er for vigtigt for samfundet til, at det alene kan overlades til djøf'ere og politikere.

RAMMEVILKÅR	FORSYNINGSSKABER	SPILDEVAND
KLIMASIKRING	SEPARATKLOAKERING	FORSYNING

Søren Erikstrup har siden 2010 været adm. direktør i Mariagerfjord Vand A/S. Han er oprindeligt uddannet teknikumingeniør indenfor anlæg og miljø fra Ingeniørhøjskolen Århus.
